

IV. SEMNAL

ZIUA MONDIALĂ A POPULAȚIEI 2016

Ziua mondială a populației este marcată la 11 iulie, dată la care, în 1987, numărul de oameni de pe glob a ajuns la cinci miliarde și a fost sărbătorită pentru prima dată în 1989, la recomandarea Consiliului Director al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD). În fiecare an această zi se bucură de sprijin și de interes din partea organizațiilor și a oamenilor din întreaga lume și presupune realizarea unei campanii internaționale de sensibilizare privind problemele actuale ale omenirii și aflarea soluțiilor reale prin care acestea pot fi rezolvate.

Tema anului 2016 este „Investiția în adolescente”. Investiția în fetele tinere, adolescente, reprezintă, conform temei adoptate în acest an pentru Ziua mondială a populației, oferirea dreptului la educație și resurse pentru orice adolescentă din lume, care să o ajute să decidă singură și să-și modeleze viața într-un mod în care ea crede că este drept și justificat. Aceasta contravine practicilor și credințelor vechi de a nu permite educarea fetelor tinere, care ar trebui să aibă grijă de copii și de casă în timp ce soții lor muncesc.

Cu ocazia Zilei Mondiale a Populației, luni, 11 iulie 2016, a avut loc o masă rotundă cu tema „Să investim în fetele adolescente”, organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Asociația pentru Națiunile Unite din România (ANUROM), Asociația pentru Promovarea Drepturilor Familiei – Family Forum și Asociația Clubul de la Cheia, prilej cu care s-a evidențiat necesitatea îmbunătățirii condițiilor de viață pentru femei și fete.

În lucrările prezentate s-a subliniat că la o populație de 7 miliarde de locuitori în martie 2012 și estimarea atingerii cifrei de opt miliarde în 2024, devine foarte important ca oamenii să acționeze pentru a avea o viață mai sănătoasă și mai sigură.

Organizația Națiunilor Unite estimează o creștere a populației de până la 10 miliarde în 2050, cu o sporire anuală de 1,1%. Ritmul creșterii este ridicat în primul rând în Africa, Asia și America Latină, în timp ce populațiile sunt stabile și în descreștere în Europa. Analistii consideră, de asemenea, că populația Africii va crește de trei ori în secolul al XXI-lea, atingând în cele din urmă cifra de 3,5 miliarde de locuitori.

Dezbaterile care au urmat au făcut referire și la situația din România, unde populația, potrivit unor statistici, va ajunge la 14-15 milioane de locuitori în următorii 30-40 de ani. În perspectiva anului 2060, se anticipează că numărul populației rezidente a României va continua să scadă, ajungând în anul 2060 la 13 milioane de locuitori, cu aproape 7,0 milioane de locuitori mai puțin în comparație cu populația rezidentă înregistrată la 1 ianuarie 2015.

În fiecare secundă, populația globului crește cu aproximativ 2,6 persoane. Cei 7,3 miliarde de oameni care trăiesc acum pe planetă se vor înmulți în jurul nivelului de 8,5 miliarde în 15 ani, potrivit Fondului ONU pentru Populație. Până în 2100, populația globului va ajunge la 11,5 miliarde de locuitori. Populația este în creștere în special în țările aflate în curs de dezvoltare, iar motivele sunt lipsa egalității, accesul îngreunat la educație și la educația sexuală, dar și absența posibilităților de protecție.

La manifestare au participat cercetători, experți, cadre universitare, reprezentanți ai unor organizații guvernamentale și neguvernamentale cu preocupări în domeniu, doctoranzi și masteranzi.

Carmen Năstase

UNIVERSITATEA INTERNAȚIONALĂ A DREPTURILOR OMULUI A XXII-A EDIȚIE, CHEIA, 23 – 27 IULIE 2016

În zilele de 23–27 iulie 2016, s-a desfășurat la Cheia cea de-a XXII-a ediție a Universității Internaționale a Drepturilor Omului cu tema „Drepturile omului: realități și perspective”, organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Asociația pentru Națiunile Unite din România (ANUROM), Catedra UNESCO pentru drepturile omului, democrație, pace și toleranță și Asociația Clubul de la Cheia „Victor Dan Zlătescu”, cu concursul membrilor AIDC, ELI, IDEF și participarea unor reprezentanți ai Senatului, Camerei Deputaților, Consiliului Legislativ, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, Secretariatul General al Guvernului.

Această nouă ediție s-a desfășurat în contextul împlinirii a 50 de ani de la adoptarea Pactului internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale și 10 ani de la crearea Consiliului ONU pentru drepturile omului.

Lucrările au fost deschise de către prof.univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu, directorul Institutului Român pentru Drepturile Omului, care a remarcat importanța promovării și protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în cadrul ONU, OSCE, Consiliul Europei, UE, și OIF, IDEF, ELI, evidențiind rolul Institutului Român pentru Drepturile Omului în promovarea ideilor și principiilor ONU, punând accent pe evoluțiile recente în domeniul reglementărilor, mecanismelor și instituțiilor de drepturile omului. De asemenea a evidențiat importanța relației ONU – Uniunea Europeană și importanța activității Consiliului ONU pentru Drepturile Omului și a mecanismului de evaluare periodică universală.

Amintind de Conferința Internațională de la București din 1993, cu ocazia căreia prin hotărârea Adunării Generale a ONU, la Parlament s-a inaugurat Sala drepturilor omului, prof. univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu a ținut să sublinieze și faptul că: „După 25 de ani pentru unii reprezentanți ai vieții politice drepturile omului sunt

considerate un lux. Directorul General UNESCO Federico Mayor afirma că drepturile omului trebuie predate și susținute în toate societățile. Drepturile omului nu sunt un lucru câștigat pentru niciuna dintre generații. Este necesară o educație continuă pentru promovarea și păstrarea acestora. Tocmai de aceea una dintre temele ediției din acest an a Universității Drepturilor omului va fi aceea a învățării pe tot parcursul vieții cu componenta predării drepturilor omului și a instrumentelor internaționale elaborate în sistemul ONU, în cadrul UE dar și ceea ce s-a realizat la nivel național. A urmat un scurt istoric al Universității Internaționale a Drepturilor Omului. Ca urmare a Conferinței de la Viena din 1993, IRDO în parteneriat cu Fundația Mării Negre condusă de academicianul Mircea Malitza, în spiritul post-Viena și cu scopul de a aprofunda educația pentru drepturile omului, a organizat anual Universitatea Internațională a Drepturilor Omului, începând din 1994. Universitatea Internațională a Drepturilor Omului este o școală de vară sau de iarnă – întâlnire a unor specialiști în domeniu, doctoranzi sau masteranzi care prin cercetările lor au lansat constant un semnal de alarmă asupra derapajelor care există în societate. Federico Mayor spunea că educația în domeniul drepturilor omului este un proces continuu și în momentul în care situația e calmă pe plan mondial, apare o blazare cu efecte negative asupra societății umane. Au apărut noi provocări pentru Drepturile Omului precum terorismul, ONU a intervenit la nivelul Consiliului de Securitate în anumite cazuri cu asistența voluntarilor și prin misiuni de menținere a păcii, dar trăim momente foarte dificile, în care ne temem pentru viața noastră, care este pusă în pericol în fiecare moment, în orice loc al globului, în societăți mai mult sau mai puțin democratice. În 1999 s-a hotărât ca aceste manifestări ale Universității Drepturilor Omului să aibă loc la Cheia. Întrunirile precedente au avut loc la Mangalia și Costinești.

De asemenea, ca o replică la Clubul de la Roma, s-a creat Clubul de la Cheia, având ca

obiectiv major susținerea, respectarea și promovarea drepturilor omului.

În continuare, prof.univ.dr. Irina Moroianu Zlătescu a menționat că o altă provocare în afară de terorism este migrația și protecția drepturilor persoanelor migrante. Printr-o rezoluție a ONU din 2011, dreptul la fericire este recunoscut ca fiind un drept al omului. De asemenea, IRDO se află și în cursul finalizării unui proiect de strategie privind mediul de afaceri și drepturile omului și al unui plan de acțiune în acest sens, care va fi înaintat guvernului. Scopul acestui demers este apropierea mediului de afaceri de drepturile omului printr-o mai bună și mai coerentă cunoaștere a acestora în vederea promovării și respectării lor concrete, în special de către mediile corporatiste.

Prof. univ. dr. Monalisa Belu Magdo a vorbit despre Clubul de la Cheia și perspectiva din care acesta abordează drepturile omului în contextul actual precizând că prin intermediul Clubului de la Cheia „acestea au fost analizate sub aspect istoric, filozofic și pragmatic. Clubul are ca obiectiv analizarea drepturilor omului dintr-o perspectivă mult mai complexă a istoriei, a dreptului comparat, al filozofiei dreptului dar și din perspectiva jurisprudenței drepturilor omului. Regretatul profesor Dan Victor Zlătescu, care a dat și numele Clubului a inclus implementarea legislației europene în prioritățile Clubului deși la acea dată țara noastră nu era încă membră a Uniunii Europene. Obiective ale clubului au fost consfințirea unor studii în domeniu dar și o educație pentru drepturile omului. Activitatea Clubului se întreprinde cu obiectivele Universității Internaționale a Drepturilor Omului, și dintr-o perspectivă instituțională. Programul Clubului va contribui substanțial la conturarea unor noi idei și propuneri pe plan legislativ, acte normative fie în domeniul principiilor care vizează înfăptuirea justiției în țara noastră.

Vicepreședintele Asociației pentru Națiunile Unite din România, unul dintre partenerii fideli ai Universității de la Cheia, Florin Emeric Shagi a prezentat statutul și activitatea ANUROM și a ținut să sublinieze importanța Conferinței de la Viena din 1993, precizând că „aceasta a însemnat consfințirea faptului că România a devenit membru al Consiliului Europei. În 1990, 1991 și 1992 la orice eveniment pe plan extern diplomația noastră se întreba care e poziția Moscovei. Tocmai de aceea anul 1993 a fost extrem de important mai

cu seamă fiindcă în epoca aceea nu a fost ușoară apropierea de structurile europene. În prezent ne confruntăm cu un puternic derapaj care poate afecta situația drepturilor omului pe plan mondial și ne referim la recente evenimente din Turcia. Aplicarea pedepselor ar trebui să fie în conformitate cu reglementările internaționale la care Turcia este parte. Trăim un moment de cumpănă – pe de o parte necesitatea respectării drepturilor omului, pe de alta cea a întăririi securității – când și cât cedăm din drepturile câștigate pentru a avea un viitor mai sigur?”

Reprezentantul Consiliului Județean Prahova, Andrei Nicolae a transmis participanților un salut din partea județului urându-le bun venit și amintind cu acest prilej că la Vălenii de Munte, Nicolae Iorga a avut inițiativa unei școli de vară, casa memorială Nicolae Iorga fiind un obiectiv turistic de mare interes pentru cei care vizitează Prahova. Universitatea de la Cheia este în prezent o valoroasă continuare de tradiție, o proiecție în pas cu vremurile actuale a vechii inițiative nobile a savantului, care abordează problematica drepturilor omului dintr-o perspectivă comparativă, universală.

După sesiunea de deschidere, lucrările s-au desfășurat în sesiuni plenare cu diferite tematici și au fost urmate de dezbateri.

Prima sesiune plenară cu tema „Drepturile omului:realități și perspective. 60 de ani de la adoptarea Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice și a Pactului privind drepturile economice, sociale și culturale. 10 ani de la crearea Consiliului ONU pentru drepturile omului”, moderată de doamna prof.univ.dr. Irina Moroianu Zlătescu, a avut ca raportor pe doamna prof.univ. dr. Raluca Beștelșiu care a prezentat un raport introductiv, analizând parcursul activității și prezenței ONU în lume, începând de la Declarația Universală a Drepturilor Omului, Declarația Mileniului– declarație prin care statele semnatare s-au angajat să îndeplinească obiectivele Mileniului și până la cel mai nou document programatic al comunității internaționale, Agenda 2030, care în cele 35 de pagini și 91 de paragrafe enunță cele 17 obiective ale dezvoltării durabile.

Obiectivele dezvoltării durabile vor fi realizate în perioada 2016–2030. Romania urmează să elaboreze până în ianuarie planul privind îndeplinirea acestor obiective. Au fost de asemenea

menționate și relațiile României cu Organizația Națiunilor Unite de-a lungul timpului,

Ce-a de-a doua sesiune plenară, moderată de prof.univ. dr. Laurențiu Șoitu, cu tema „Dreptul la educație – un drept fundamental al omului. Educația – vector și forță motrice în procesul dezvoltării durabile”, având ca raportori pe prof. univ. dr. Mihai Milca și pe prof. univ. dr. Mihai Gheorghe, care au evidențiat rolul educației în promovarea și protecția drepturilor omului, cultivarea respectului pentru valorile comune, aflate la baza ansamblului drepturilor fundamentale și demersurile educaționale necesare pentru consolidarea importanței și forței constructive a actului educativ. Prof. Mihai Milca, a subliniat rolul sociologului și al psihologului în educația persoanei și a maselor, precizând că prin nerespectarea drepturilor omului va suferi mai întâi familia, iar mai apoi grupul etnic, această suferință urmând să se amplifice la nivelul maselor. Tocmai de aceea trebuie înțeles faptul că educația este altceva decât simpla instruire. În acest context este foarte bine că se folosește sintagma dreptul la educație, pentru că educația este mai veche decât instrucția. Cuvântul în sine are ca rădăcină etimologică două verbe latine care înseamnă „a îndruma”, „a conduce spre realizarea a ceva”. Modernitatea europeană a fost cea care a scos la iveală chestiunea educației, de care depinde evoluția societății, dreptul la educație a fost sacralizat. S-au creat instituții, politici și idealuri educaționale, Franța a pregătit generații întregi prin educație civică. Educația a fost factorul care a întărit coeziunea națională și care a dat un ideal, dar acum idealul național devine un fenomen delicat, care poate și trebuie să fie dirijat și reintrodus pe un fâgaș al progresului și dezvoltării sociale. Dreptul la educație a fost recunoscut și invocat, promovat ulterior ca un slogan politic care a depășit cadrul național, dar și-a găsit consacrarea juridică. S-a creat o nouă disciplină care și-a găsit locul prin conexiuni cu dreptul administrativ și prin conexiunile cu zona dreptului constituțional. A avut loc o succesiune a generațiilor și conceptelor de drept care au evoluat de la necesitățile vitale către nevoi mai profunde și mai sofisticate, inclusiv un drept la fericire. Spectrul problemelor cu care dreptul la educație se confruntă este extrem de vast. Plecând de la dreptul statului de a reglementa educația până la sintagmele și formularea exactă a legislației

naționale, apoi accesul la instituțiile educaționale, în ce condiții se realizează dreptul la educație și școlarizarea obligatorie, educația în limba națională, nevoia identificării unor noi metode de educație. Sunt situații în care dascălul trebuie să țină seama de reglementările moderne. O serie de drepturi sunt tot mai interconectate cu dreptul la educație: dreptul la recunoașterea oficială a studiilor, libera circulație a forței de muncă, dreptul la educație pentru grupuri minoritare, dreptul la educație pentru tinerii aflați la reeducare sau pentru persoanele deținute, care trebuie să capete certitudinea că sunt recuperabile social, precum și dreptul de exercitare a convingerilor și credințelor religioase. Contextul geopolitic actual, problema migrației, a migrației din motive economice și a refugiaților din zonele de conflict, dar și amenințarea terorismului ne obligă să regândim dimensiunea educației și respectarea dreptului la educație sub toate aspectele sale complexe, în funcție de noile realități.

Prof. univ. dr. Laurențiu Șoitu a evidențiat cooperarea dintre Institutul pentru Educație Continuă de la Iași, Institutul Român pentru Drepturile Omului, Mitropolia Moldovei și a Bucovinei și Episcopia Romano-Catolică din Iași în organizarea simpozioanelor „Dimensiunea spirituală a drepturilor omului, Educația pentru toți”, care cultivă dialogul, toleranța, solidaritatea și valorile comune, pentru contracararea discursurilor de instigare la ură sau a folosirii religiilor ca mijloc de învrăjpire și incitare la persecuții. Religiile au un imens potențial în cultivarea respectului pentru demnitate umană, deoarece există o legătură tradițională între religie și morală, iar dialogul dintre religii nu poate decât să creeze un spațiu al înțelegerii mutuale, care să tindă spre acceptarea globală a drepturilor omului, și spre soluționarea numeroaselor conflicte care au adesea ca rezultat vărsarea de sânge, îngrădirea sau lezarea libertății și demnității umane. În cadrul acestei sesiuni, Ana Maria Beșteliu, doctorandă a prezentat o comunicare științifică cu tema „Libertățile religioase și activitatea publică”.

„Drepturile omului în sistemul ONU. Instrumente și mecanisme de protecție a drepturilor omului”, moderată de vicepreședinte ANUROM Florin Emeric Saghi, ministru consilier, Ministerul Afacerilor Externe, și având ca raportor prof.univ. dr. Raluca Beșteliu, a fost tema altei sesiuni plenare în care s-au evidențiat evoluțiile recente

în domeniul reglementărilor, mecanismelor și instituțiilor ONU pentru promovarea și protecția drepturilor omului, democrației și păcii și rolul Asociațiilor pentru Națiunile Unite în sistemul Consiliului ONU pentru Drepturile Omului. S-a prezentat mai pe larg Agenda pentru Dezvoltare 2030, precizându-se că Obiectivele de dezvoltare ale Mileniului au fost modificate și readaptate conform unor noțiuni actuale legate de mediul social economic și de mediul înconjurător. Astfel din cele 8 obiective ale Mileniului au derivat actualele obiective de dezvoltare durabilă, printre care se numără: eradicarea sărăciei, sanatate și bunăstare, educația de calitate, egalitatea de gen, apă curată, energie durabilă, muncă decentă și creștere economică, industrie verde, orașe și comunități, consum și producție responsabile, acțiune climatică, pace, justiție, promovarea unor societăți pașnice, realizarea unor parteneriate pentru atingerea obiectivelor etc. Administrația românească a acordat atenție deosebită acestui subiect – România se pregătește să se conformeze percepțelor Agendei 2030 și este printre puținele țări care prezintă consecvență în îndeplinirea obiectivelor adoptate de comunitatea internațională. Astfel, la scurt timp după aprobarea obiectivelor de dezvoltare durabilă de către statele membre, a apărut și strategia România Competitivă lansată de președinția României, cu 2 săptămâni în urmă. Parlamentul a adoptat o declarație care constituie un angajament ferm în ceea ce privește tratarea subiectelor legate de obiectivele dezvoltării durabile. La finalul documentului e prezentată o schemă care propune o creștere economică de 5% până în 2020, cu orientarea spre atragerea de fonduri europene și a investițiilor pe piața de capital.

O altă secțiune distinctă a fost acordată temei „Drepturile omului la nivel regional european. Instrumente și mecanisme. Consiliul Europei și Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa”, moderată de prof.univ. dr. Monna Lisa Belu Magdo, la care raportorii lector univ. dr. Catrinel Brumar și cercet.șt. Mihaela Scarlat au făcut referire la importanța și scopul constituirii acestor organizații, au prezentat unele aspecte privind promovarea și protecția drepturilor omului pe plan european, precum și evoluțiile recente în domeniul reglementărilor și mecanismelor Consiliului Europei, Organizației de Securitate și Cooperare în Europa și Uniunii Europene.

Sesiunea plenară cu tema „Uniunea Europeană și drepturile omului. Carta drepturilor fundamentale a UE. Agenția pentru drepturile fundamentale a UE.”, moderată de prof.univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu, a avut ca raportori pe cercet.șt. Marius Mocanu, cercet.șt. Daniela Albu și cercet.șt. Olivia Florescu care în rapoartele susținute au făcut referire la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, la probleme legate de protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, drepturile migranților ș.a.

S-a făcut și o prezentare a Raportului privind drepturile fundamentale 2016, care au fost prezentate în cadrul Forumului Drepturilor Fundamentale 2016 organizat de Agenția pentru Drepturile Fundamentale ale UE, la Viena în iunie 2016, și care rezumă și analizează evoluțiile majore ale drepturilor fundamentale în UE pe parcursul anului 2015, cu propuneri de măsuri în următoarele domenii: egalitate și nediscriminare; rasism, xenofobie și formele de intoleranță asociate acestora; integrarea romilor; societatea informațională, protecția vieții private și a datelor; drepturile copilului; precum și accesul la justiție, inclusiv drepturile victimelor infracțiunilor.

Sesiunea specială plenară cu tema „Transpunerea în legislația națională a reglementărilor internaționale și europene”, moderată de dr. Cătălin Ciora, a avut ca raportor pe Mircea Ciocan, vicepreședinte sindicatul SANITAS, care în expunerea sa a pus accent pe evoluțiile recente în domeniul reglementărilor, mecanismelor și legislației privind drepturile omului.

Sesiunea plenară cu tema „Educația pentru toți, un proces permanent, multidimensional – de la instrucția școlară și formarea profesională la construirea de capacitate, comunicarea neîngrădită și favorizarea conștientizării publice. Importanța metodologiei pentru cercetarea științifică.”, moderată de prof.univ. dr. Maria-Magdalena Jianu a avut ca raportori pe prof.univ. dr. Mihai Milca și lector Anca Moș care au subliniat în comunicările lor rolul educației în promovarea și protecția drepturilor omului, cultivarea respectului pentru valorile comune ca mijloc pentru prevenirea intoleranței, fiind pus accent pe sistemul de învățământ din România.

„Educația în România. Reglementări, experiențe și tendințe în politicile de reformă a învățământului. Educația juridică și pentru drepturile

omului”, a fost tema altei sesiuni plenare moderată de prof.univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu, având ca raportor pe dr. consilier Cătălin Ciora, șef secție la Consiliul Legislativ, care în expunerea sa a evidențiat evoluțiile recente ale reformei educaționale din România, punând accent pe drepturile omului și responsabilitățile lui în sistemul educațional din România, precum și noile prevederi în domeniul reglementărilor, mecanismelor și legislației privind drepturile omului.

O sesiune plenară de comunicări a fost dedicată problemelor juridice și a avut ca temă „Codificarea în Drept: drept internațional; drepturile omului; drept civil; drept penal; drept fiscal; dreptul afacerilor”, moderată de prof. univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu și având ca raportori pe prof.univ. dr. Monna Lisa Belu Magdo, prof. univ. asociat dr. Adrian Danciu și cercet. șt. Marius Mocanu, care în expunerile lor precum și în dezbaterile care au urmat s-au referit la reglementările noului Cod civil și de procedură civilă, reglementările noului Cod penal și de procedură penală, drepturile omului în noile Coduri, precum și răspunderea administrativă pentru încălcarea principiului egalității de șanse.

Prof univ.dr. Irina Moroianu Zlătescu a subliniat că atunci când s-a elaborat Declarația Universală a Drepturilor Omului toate statele lumii erau preocupate de crearea statului Israel. Declarația a fost tratată ca atare și a fost adoptată cu 8 abțineri și un vot contra. România a avut la acea vreme un mare jurist, pe prof.univ.dr. Mateescu Matte, care a făcut parte din echipa care a lucrat la Declarația Universală a Drepturilor Omului. După anii 90 a revenit în țară și a devenit membru de onoare al Academiei Române. Profesorul Mateescu a decedat la vârsta de 103 ani, era originar din Craiova și a fost un participant de onoare al Universității de la Cheia. S-a ținut un moment de reculegere atât în memoria domniei sale cât și în amintirea membrului fondator al IRDO doctorul Octavian Popescu, care ne-a părăsit anul acesta.

„Drepturile omului în activitatea de administrare a justiției: Etica și responsabilitatea judecătorilor; pregătirea judecătorilor; justiție și societate; procesul echitabil într-un termen rezonabil; independența puterii judecătorești”, a fost tema altei sesiuni plenare care a avut ca moderator pe Bruce Adamson și ca raportori pe prof.univ. dr. Monna-Lisa Belu Magdo, av.

Eugenia Crângariu, av. Alexandru Chiriță, av. Doru Drăgoi și av. Adelina Maria Ciobanu care în rapoartele lor au evidențiat rolul și funcțiile dreptului în formarea modelelor de comportamente sociale, precum și răspunderea administrativă pentru încălcarea principiului egalității de șanse. Au fost prezentate, de asemenea, aspecte privind monitorizarea punerii în aplicare a hotărârilor CEDO, cu prezentarea unor cazuri concrete de hotărâri ale Curții de la Strasbourg.

Penultima sesiune plenară din cadrul Universității a avut ca temă „Educația inclusivă și de calitate la toate nivelurile, începând cu copilăria timpurie, trecând prin formarea primară, secundară, terțiară, tehnică, vocațională”, moderată de prof.univ. dr. Laurențiu Șoitu și având ca raportori pe Steluța Mădălina Neacșu și Silvia Țilică au subliniat în lucrările lor că educația este unul din drepturile fundamentale ale omului, care aduce o valoare adăugată individului și implicit societății, punând accent pe modalitatea de a găsi soluții pentru permiterea accesului în același grad al tuturor copiilor, tinerilor și adulților la toate formele de învățământ; promovarea păcii, respectului reciproc și a ocrotirii mediului înconjurător prin intermediul educației. Deasemenea a fost evidențiat și conceptul de educație globală care are în vedere: educația referitoare la drepturile omului; educația privind construirea unei societăți durabile; educația referitoare la prevenirea conflictelor precum și educația interculturală.

Ultima sesiune plenară cu tema „Drepturile omului în România. Noi provocări în domeniul drepturilor omului; Migrația; Terorism; Dreptul la fericire, Mediul de afaceri și drepturile omului”, moderată de dr. Catrinel Brumar, a avut ca raportori pe Ioan Zonga, Alexandra Bucur, Daniela Albu, Alvera Cojocărescu și Petru Emanuel Zlătescu. Aceștia, prin temele prezentate, au evidențiat aspecte privind dreptul la informare în domeniul sănătății, drepturile persoanelor cu dizabilități, normele juridice europene și naționale privind drepturile consumatorului, integrarea populației roma, libertatea de mișcare drept fundamental al cetățenilor europeni, precum și aspecte privind protecția și integrarea migranților, acordarea vizelor și azilul. Dr. Catrinel Brumar a propus crearea unei clinici de drepturile omului pe problema migrației.

Referitor la mediul de afaceri și drepturile omului, Alvera Cojocărescu, a propus constituirea

unui grup de experți la nivelul guvernului, care să elaboreze un proiect de strategie și un plan de acțiune. Prof. univ. dr. Monalisa Belu Magdo a subliniat faptul că un mediu de afaceri propice necesită în primul rând competențe în reglementarea legislativă, pentru atragerea investitorilor, a căror rezerve sunt cu privire la existența unei legislații stabile în domeniu. Ar trebui să se finalizeze acest proiect prin elaborarea unui cod al afacerilor, în care să se pună accent pe responsabilitatea contractuală a părților. Statul român nu s-a adresat instanțelor competente pentru a cere respectarea clauzelor contractuale, sau recuperarea prejudiciilor.

Drepturile omului și mediul de afaceri se referă la dezvoltarea unor politici de către corporații prin prisma respectării drepturilor și libertăților fundamentale. Discriminările marilor corporații și lezarea drepturilor omului constituie o tematică multiplă. Tocmai de aceea este necesară adoptarea unor mecanisme preventive, de jos în sus nu de sus în jos, deci care să pornească de la necesitățile

angajaților acestor corporații și nu de la vârful piramidei. Nu trebuie să fie un sistem impus. În ceea ce privește normele internaționale, Cătălin Ciora a precizat că este necesară previziunea pe termen lung și valorificarea experiențelor anterioare. Legea trebuie încadrată în timp și este necesar un control coerent al acestor normative pentru ca ele să fie eficiente. Înainte de a discuta despre corectitudinea actelor de justiție trebuie să ne preocupăm de îmbunătățirea tehnicii legislative.

În cadrul manifestărilor a fost organizată și o expoziție de carte cuprinzând o paletă variată de volume recente apărute sub egida IRDO.

Cea de-a XXII-a ediție a Universității, la care au participat experți, cercetători, reprezentanți ai unor organizații internaționale, reprezentanți ai unor instituții guvernamentale, cadre didactice universitare, magistrați, doctoranzi și masteranzi, s-a încheiat cu evaluarea cursurilor, propuneri și înmânarea atestărilor, diplomelor și certificatelor de participare.

Daniela Albu

CEA DE-A XXII-A EDIȚIE A CONCURSULUI NAȚIONAL „DEMOCRAȚIE ȘI TOLERANȚĂ”

În perioada 25–28 iulie 2016 s-a desfășurat la Târgoviște cea de a XXII-a ediție a etapei finale a concursului național „Democrație și toleranță”, organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice.

Concursul reprezintă o formă de educație civică în care sunt implicați elevi din ciclul primar și gimnazial și se desfășoară pe trei dimensiuni: teoretică, practic-aplicativă și artistică, cu participarea unor echipe alcătuite din câte trei membri. În cadrul acestuia se urmăresc cunoașterea unor concepte precum democrația, toleranța, drepturile omului, drepturile copilului, cunoașterea reglementărilor naționale și internaționale referitoare la aceste concepte, exersarea de către elevi a atitudinilor și comportamentelor democratice, tolerante, a spiritului civic. De asemenea, concursul urmărește să formeze și să dezvolte deprinderile de participare la viața comunității educaționale și locale din care elevii fac parte.

Experiența acumulată în perioada de desfășurare a concursului relevă o creștere constantă a calității materialelor prezentate sub toate cele trei dimensiuni ale sale, precum și a interesului față de problematica pe care o implică. De menționat faptul că acest concurs este destinat elevilor din ciclul primar și gimnazial, participând elevi din toate județele țării.

Echipele au fost evaluate în urma punctajelor obținute atât la proba scrisă, cât și la cea artistică și de prezentare a unui portofoliu. Ideile și originalitatea elevilor au fost răsplătite cu diplome de participare, iar primele șapte echipe în ordinea punctajului obținut au primit cărți și diplome.

În urma rezultatelor la cele trei probe ale concursului, Institutul Român pentru Drepturile Omului a acordat premiile speciale și mențiunile „Drepturile Omului” pentru elevi din București, Dâmbovița, Suceava, Galați, Caraș-Severin, Vâlcea, Teleorman și Hunedoara, după cum urmează: premii – Anghel Catinca Daria, Mușat

Maria Diana, Vulpescu Sara Maria, Dincă Adriana Maria, Cuculea Andra Cristina, Ciobanu Bianca Teodora, Niculică Elena Georgiana, Miron Mălina Claudia și Petrașuc Irina iar mențiuți – Grigoriu Ioan Elian, Enciu Andreea Elisa, Enciu Irina, Voin Valentin Ion, Anghel Alexandru, Hurduban Isabela Maria, Pănescu Angelina Gabriela, Brătulescu Alexandra Maria, Ionescu Stancu Timeea, Raportaru Alexandra Gabriela, Tudor Alexandru Vincențiu, Voivozeanu Florentina Cătălina, Cimponer Louisa Anemona, Potopea Daniel și Kurta Eliza Iustina.

Cu prilejul acestei ediții a fost premiată și doamna profesoară Gabriela Diaconescu pentru rezultatele deosebite obținute de-a lungul carierei de cadru didactic în domeniul drepturilor omului și a educației civice.

Bazată pe un sistem de valori universal care afirmă demnitatea umană și egalitatea, educația pentru drepturile omului este absolut necesară într-o societate democratică. Aceasta trebuie să constituie o responsabilitate nu doar pentru guverne dar și pentru fiecare individ din societate. Articolul 26 paragraful 1 și 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului prevede că „orice persoană are dreptul la educație”, iar „educația trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane și întărirea respectului față de drepturile omului și libertățile fundamentale”.

Alte ediții ale acestui concurs au fost organizate la Galați, Caraș-Severin, Sfântu Gheorghe, Pitești, Râmnicu-Vâlcea, Buzău, Zalău, Brașov, Oradea și Deva.

Adrian Bulgaru

ZIUA INTERNAȚIONALĂ PENTRU ALFABETIZARE

Ziua internațională a alfabetizării este una dintre sărbătorile care se marchează sub egida Organizației Națiunilor Unite, în fiecare an la 8 septembrie. Ea a fost inițiată cu ocazia Conferinței mondiale a miniștrilor educației pentru eradicarea analfabetismului, desfășurată la Teheran, în septembrie 1965.

Sărbătorită pentru prima dată în anul 1966, anul acesta se aniversează cinci decenii de angajament național și internațional, de eforturi și de reușite pentru a crește rata de alfabetizare a populației din întreaga lume. Tema principală sub care se desfășoară în acest an este „Citind trecutul, scriind viitorul”, fiind importantă descoperirea și adoptarea unor soluții inovatoare, pentru a susține procesul de alfabetizare și pe viitor.

Se consideră că alfabetizarea este una dintre cele mai mari realizări obținute de către omenire, drept argument fiind alfabetizarea a peste 4 miliarde de locuitori ai planetei. Cu toate acestea, la nivel global, 860 de milioane de adulți continuă să fie analfabeți, iar peste 100 de milioane de copii nu frecventează școala.

Cu ocazia Zilei internaționale pentru alfabetizare, joi, 8 septembrie 2016, Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Asociația pentru Națiunile Unite din România

(ANUROM) și Asociația Clubul de la Cheia „Victor Dan Zlătescu”, a organizat o masă rotundă cu tema „Analfabetismul, o plagă socială, cauze și măsuri de combatere”, care a reunit experți, cercetători, reprezentanți ai autorităților, instituții academice și universitare, asociații civice, organizații guvernamentale și non guvernamentale.

În lucrările prezentate precum și în cadrul dezbaterilor s-a subliniat că educația, în general, constituie un agent important în promovarea păcii și a toleranței. O persoană alfabetizată poate lupta mai eficient împotriva sărăciei, a problemelor de sănătate și a prejudecăților, își poate îmbunătăți veniturile și poate dezvolta relații mai bune cu restul lumii. O comunitate alfabetizată este dinamică, schimbă idei mult mai ușor și se angajează în dezbateri, pe când analfabetismul reprezintă un obstacol în dobândirea unui nivel de viață mai bun și poate duce chiar la excludere sau la violență.

UNESCO desfășoară, de mai bine de 65 de ani, numeroase programe pentru a se asigura că alfabetizarea rămâne o prioritate atât pe agendele naționale, cât și pe cele internaționale. Așa cum susține și directorul general al UNESCO, „lumea s-a schimbat din 1966 — dar hotărârea noastră de a asigura fiecărei femei și fiecărui bărbat abilitățile,

mijloacele și oportunitățile de a deveni ceea ce-și doresc, cu demnitate și respect, rămâne la fel de fermă ca până acum. Alfabetizarea reprezintă fundația pe care se construiește un viitor mai bun pentru toți”.

În 2016, în centrul evenimentelor dedicate aniversării a 50 de ani de la sărbătorirea Zilei Internaționale a Alfabetizării, s-a situat și Conferința de la sediul UNESCO din Paris, din 8 și 9 septembrie, care a lansat Alianța Globală pentru Alfabetizare (GAL) – o nouă și ambițioasă inițiativă de a determina toate părțile implicate să acționeze în comun pentru a promova alfabetizarea ca fundament al învățării pe tot parcursul vieții. Cu această ocazie, au fost acordate Premiile Internaționale UNESCO în domeniul alfabetizării care recompensează pe cei care au găsit soluții inovative în privința alfabetizării care să contribuie la îndeplinirea obiectivelor din Agenda pentru Educație 2030.

2016 este primul an de implementare al Agendei pentru Dezvoltare Sustenabilă 2030, iar în acest context acțiunile în privința alfabetizării înseamnă incluziune, o calitate echitabilă a educației și oportunități de învățare pe tot parcursul vieții, în special pentru tineri și adulți. Scopul este ca până în 2030 toți tinerii și o proporție substanțială dintre adulți, atât femei cât și bărbați, să poată citi, scrie și număra.

Prin acest eveniment se încearcă să se aducă în centrul atenției importanța abilității de a citi și de a scrie, iar pentru a fi complet alfabetizat, o persoană trebuie nu doar să poată citi și scrie, ci și să poată socoti sau utiliza calculatorul și telefonul mobil, căci fără abilitatea de a putea utiliza informația scrisă și digitală, nu poate progresa și nu își poate ajuta familia.

Olivia Florescu

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A DEMOCRAȚIEI 2016

Ziua internațională a democrației a fost marcată pentru prima dată în 2008, decizia privind sărbătorirea acestei zile fiind luată de Adunarea Generală a ONU, la 8 noiembrie 2007, prin Rezoluția A/62/7, în urma propunerii avansate inițial de Qatar și de un grup de 8 state, printre care și România.

Considerată de Organizația Națiunilor Unite o valoare universală, democrația este marcată în fiecare an, la 15 septembrie, fiind o oportunitate de a analiza stadiul democrației în lume. *Ziua Internațională a Democrației* are o însemnătate specială atât pentru parlamente, ca instituții cheie ale democrației, cât și pentru Uniunea Interparlamentară (UIP), ca forum de cooperare interparlamentară la nivel mondial, care numără în prezent 171 de parlamente naționale și 11 adunări parlamentare cu statut de membru asociat.

Tema din 2016 pentru marcarea Zilei internaționale a democrației este „Democrația și Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă”. Tema a fost aleasă ca urmare a adoptării, în 2015, de către toate cele 193 de state membre ale ONU a Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, în

centrul căreia se află obiectivele dezvoltării durabile și prin care se face apel la mobilizarea eforturilor în sensul luptei împotriva inegalităților și a schimbărilor climatice și al eradicării oricăror forme de sărăcie. Obiectivul de dezvoltare durabilă cu numărul 16 se referă la democrație și face apel la atitudini și acțiuni care să contribuie la crearea unor instituții și societăți mai inclusive și mai participative. Acest obiectiv mai urmărește garantarea accesului la justiție pentru toți și construirea de instituții efective, responsabile și inclusive la toate nivelurile.

Cu ocazia acestui eveniment Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Asociația pentru Națiunile Unite din România (ANUROM) și Asociația Clubul de la Cheia „Victor Dan Zlătescu”, a organizat joi, 15 septembrie 2016, o dezbatere cu tema „Democrația la orizontul anului 2030”, cu scopul de a încuraja participarea instituțiilor publice, societății civile și cetățenilor, la construirea și consolidarea societăților democratice.

În lucrările prezentate, precum și în dezbaterile care au avut loc s-a evidențiat faptul că democrația

fondată pe principiile statului de drept, înseamnă alegeri libere și corecte, garantarea și respectarea drepturilor omului, egalitatea de gen și nediscriminare, supremația legii, o societate civilă activă, pluralism politic, mass-media independentă. Conform ONU, elementele esențiale ale democrației sunt libertatea, respectarea drepturilor omului și organizarea de alegeri periodice și corecte, desfășurate prin sufragiu universal. Este scoasă în evidență legătura indisolubilă dintre democrație și drepturile omului, arătând că elemente precum libertatea, respectarea drepturilor omului sau alegerile periodice și corecte sunt valori cuprinse și în Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948) și completate de Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (1966), ambele documente ale ONU. În acest sens, articolul 21 (3) din Declarația Universală a Drepturilor Omului arată că „voința poporului trebuie să constituie baza puterii în stat; această voință trebuie să fie exprimată prin alegeri nefalsificate, care să aibă loc periodic prin sufragiu universal, egal și exprimat prin vot secret sau urmând o procedură echivalentă care să asigure libertatea votului”.

De asemenea, s-a subliniat în discuțiile care au avut loc, că România a susținut, după 1989, nece-

sitatea implicării tuturor statelor în consolidarea proceselor democratice în lume, atât direct, cât și prin intermediul Organizației Națiunilor Unite sau al altor organizații internaționale sau inițiative globale, precum Comunitatea Democrațiilor. România a evidențiat în mod constant importanța legăturii dintre democrație, respectarea drepturilor omului și promovarea principiilor statului de drept. Trebuie amintit faptul că România a promovat cu succes o inițiativă la Consiliul Drepturilor Omului care se concretizează în acest an prin organizarea primei ediții a „Forumului pentru drepturile omului, democrație și statul de drept”, care va avea loc în perioada 21 – 22 noiembrie la Geneva.

În luările de cuvânt s-a menționat că educația democratică este esențială în succesul pe termen lung al democrației. Toți cetățenii trebuie să-și înțeleagă atât drepturile, cât și obligațiile, pentru că doar împreună cu cetățenii educați în acest sens se poate construi o cultură democratică solidă.

La manifestare au participat experți, cercetători, cadre didactice universitare, doctoranzi, masteranzi, precum și reprezentanți ai unor ONG-uri cu preocupări în domeniu.

Marius Mocanu

DIN ACTIVITATEA AGENȚIEI EUROPENE PENTRU DREPTURI FUNDAMENTALE (FRA), IULIE – SEPTEMBRIE 2016

Directorul Agenției pentru Drepturi Fundamentale a prezentat la Roma, în data de 4 iulie, concluziile principale ale Raportului 2016 – „Drepturile Fundamentale”. Evenimentul a fost găzduit de către organismul național de egalitate de șanse, guvernul italian și Comitetul interministerial pentru drepturile omului. La reuniune a participat și ministrul italian pentru reforme constituționale și egalitate de șanse.

În perioada 6-8 iulie 2016, reprezentanți ai FRA au participat la întrunirea finală a grupului de lucru organizat de Biroul european de sprijin pentru azil. S-au discutat modalități de elaborare a unor noi indicatori privind condițiile de acceptare a azilanților.

Directorul FRA, Michael O’Flaherty a participat la o întrunire informală a miniștrilor de justiție și afaceri interne, organizată la Bratislava în perioada 7–8 iulie de către Președinția slovacă a Consiliului Uniunii Europene.

„Drepturile copilului contează: De ce Europa trebuie să investească în tânăra generație”, acesta a fost subiectul conferinței europene privind drepturile copilului, care a avut loc la Bruxelles, pe 7 iulie 2016. Reprezentanți ai FRA au participat la dezbaterile privind implementarea recomandărilor Comisiei europene din 2013 pe această temă.

În data de 11 iulie, la Bruxelles, Președintele Consiliului UE și-a prezentat declarația Grupului

de lucru al Consiliului Uniunii Europene pentru drepturi fundamentale, drepturile cetățeanului și libera circulație a persoanelor și Comitetului Parlamentului European pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne. Declarația președintelui a atras atenția asupra unor bune practici și a unor abordări inovatoare. Propunerile și concluziile acestei întâlniri la care au participat și membrii FRA, vor sta la baza viitoarelor activități ale Agenției.

Reprezentanți ai FRA au luat parte la evenimentul de inaugurare a Platformei naționale pentru romi din Croația și au prezentat cadrul de acțiune pentru monitorizarea și evaluarea implementării strategiei naționale de integrare a romilor în statele membre. Pornind de la modelul Platformei europene pentru romi a fost subliniată necesitatea unei mai mari implicări a societății civile în elaborarea unor politici eficiente privind populația romă în UE. Prin intermediul acestei platforme naționale se urmărește realizarea unui dialog la nivel național între autoritățile care activează în domeniul integrării populației rome și organizațiile societății civile.

Activitatea FRA privind indicatorii de evaluare a sărăciei a fost prezentată în cadrul Conferinței anuale a Comisia Economice a Organizației Națiunilor Unite pentru Europa cu tema „Evaluarea sărăciei”, care s-a desfășurat la Geneva, în perioada 12–13 iulie 2016. Cu acest prilej au avut loc schimburi de experiență și s-au discutat diverse modalități de abordare în domeniul folosirii și interpretării indicatorilor. Statisticieni și analiști ai instituțiilor naționale de statistică, reprezentanți ai ministerelor și ai altor agenții guvernamentale s-au reunit sub auspiciile acestei conferințe cu scopul de a ajunge la un grad mai înalt de comparabilitate și fiabilitate a datelor statistice privind sărăcia, dar și de a contribui la elaborarea unui viitor Ghid pentru evaluarea sărăciei.

Directorul FRA, Michael O’Flaherty s-a întâlnit cu Secretarul General al Ombudsman-ului internațional, Günther Kräuter, în data de 14 iulie, la Viena pentru o consolidare a legăturilor Agenției cu Instituția Ombudsman-ului.

În perioada 14–15 iulie a avut loc în orașul Tunis (Tunisia) o conferință internațională cu tema „Violența împotriva femeilor în regiunea Maghreb-ului”. Cu acest prilej a fost transmis un mesaj video din partea FRA, care a prezentat

principalele rezultate ale studiului întreprins de Agenție pe tema violenței împotriva femeilor. Prin acest studiu în care a fost examinată situația din 28 de state membre UE, FRA a oferit contextul necesar pentru dezbaterile conferinței. Evenimentul a fost organizat de autoritățile tunisiene împreună cu Parlamentul European și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. S-au discutat recente evoluții legislative din regiune. Conferința le-a oferit parlamentarilor din regiunea maghrebiană prilejul de a se întâlni cu membrii ai Parlamentului European pentru a discuta problema violenței împotriva femeilor la nivel regional și internațional.

Tot pe această temă, reprezentanți ai FRA au prezentat la Viena (21-22 iulie) delegațiilor OSCE concluziile studiului mai sus menționat privind violența împotriva femeilor. Evenimentul a fost organizat de către secretariatul OSCE și a făcut parte din pregătirea viitoarei conferințe cu tema „Combaterea violenței împotriva femeilor în regiunea OSCE”.

Reprezentanți ai FRA au participat în data de 23 august la o conferință ministerială care a marcat Ziua europeană a comemorării victimelor regimurilor totalitare. Conferința a fost organizată de către președinția slovacă a Consiliului Uniunii Europene și a avut loc la Bratislava.

Din 22 până în 25 august, reprezentanți ai FRA au participat la cel de al 33-lea Congres al Federației Internaționale a Comunităților Educative (FICE) care a reunit peste 600 de profesioniști. Cu acest prilej au fost prezentate studiile și rapoartele FRA pe o varietate de domenii: manualul de drept european privind drepturile copilului; situația violenței împotriva copiilor cu dizabilități; drepturile copilului în procedurile juridice; tutela pentru copiii lipsiți de grija părintească în contextul migrației și al traficului de persoane.

Agenția pentru Drepturi Fundamentale a organizat pe 29 august o masă rotundă intitulată „Drepturi, Respect și Realitate: Valori europene în lumea de azi”. Dezbaterile s-au desfășurat în cadrul Forumului European de la Alpbach și s-a axat pe problemele recente cu care se confruntă independența justiției, libertatea presei, drepturile minorităților și societatea civilă. S-au explorat posibile modalități prin care UE ar putea preveni erodarea angajamentelor pe care statele și le-au asumat în spiritul valorilor europene. Au luat cuvântul pe parcursul acestui Forum reprezentanți ai organismelor europene, ai statelor membre și ai

mediului academic. Directorul FRA a participat în cadrul mesei rotunde la dezbaterea privind drepturile fundamentale și refugiații. Forumul European de la Alpbach, binecunoscută platformă de știință, politică, mediu de afaceri și cultură reunește anual specialiști pentru abordarea unor teme internaționale de actualitate, discutarea problemelor stringente cu care se confruntă UE și elaborarea unor recomandări pentru găsirea unor soluții viabile.

Reprezentanți ai FRA au discutat cu experți în metodologie concluziile rezultate din interviurile preliminare pentru realizarea studiului privind drepturile fundamentale. Discuțiile au avut loc în cadrul celei de a 9-a Conferințe Internaționale de Științe Sociale și Metodologie, organizată la Leicester (Marea Britanie) în perioada 11–16 septembrie.

O întâlnire a societății civile a fost organizată în data de 14 septembrie la Bruxelles de către Comitetul Economic și Social European, având ca temă implementarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități. Au participat reprezentanți ai FRA care au prezentat concluziile studiilor și sondajelor Agenției pe această temă.

Pe 19 septembrie, la Universitatea de Științe Politice din Paris, Directorul FRA, Michael O'Flaherty a prezentat Raportul FRA 2016 privind Drepturile Fundamentale.

Colegiul European de Poliție (CEPOL) a organizat pe 19 septembrie un seminar on-line cu tema delictelor motivate de ură împotriva persoanelor cu dizabilități. Cu acest prilej, reprezentanții FRA au evidențiat problemele specifice și dificultățile cu care se confruntă persoanele cu dizabilități care devin victime ale unor astfel de atacuri fie de natură psihologică, fie chiar de natură fizică.

În perioada 20–21 septembrie a avut loc la Vilnius cea de a 20-a Conferință anuală „Șanse egale la educație pentru toți copiii”, la care au participat și membrii ai FRA.

Societatea europeană de criminologie a analizat sondajul întreprins de FRA privind violența împotriva femeilor, în cadrul celei de a 16-a conferințe internaționale anuale, organizate în perioada 21–24 septembrie, la Münster (Germania). Au fost prezentate concluziile și recomandările FRA ca urmare a realizării studiului mai sus menționat.

Reprezentanți ai Agenției pentru Drepturi Fundamentale s-au întâlnit pe 22 septembrie la Strasbourg cu oficialități ale Consiliului Europei pentru a discuta sinergiile și complementaritățile dintre Raportul anual FRA privind Drepturile Fundamentale și Raportul anual al Consiliului Europei „Democrația, Drepturile Omului și Statul de Drept”.

Reprezentanți ai FRA au participat la Conferința Comitetului Regiunilor cu tema „Promovarea cetățeniei europene: drepturi, valori și implicare”, care a avut loc pe 23 septembrie la Oviedo (Spania). Cu acest prilej Agenția a contribuit la o masă rotundă din cadrul conferinței, unde s-au dezbătut participarea civică democratică și valorile europene comune împreună cu reprezentanți ai Comisiei Europene, ai Serviciului European pentru cetățeni, Comisiei pentru cetățenie și guvernare, Secției afacerilor externe a Comitetului Regiunilor și Forumului European pentru tineret.

În data de 23 septembrie, la Vilnius, părțile interesate din Lituania au discutat aplicarea articolului 12 din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap (CRPD) privind recunoașterea egală în fața legii. La acest eveniment au participat și reprezentanți ai FRA care au subliniat activitatea Agenției în domeniul recomandărilor privind consolidarea capacităților legale de implementare a Convenției la nivel național și regional.

În cadrul Reuniunii anuale – „Implementarea dimensiunii umane” a Biroului OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, care s-a desfășurat la Varșovia pe 26 septembrie, reprezentanți ai FRA au luat parte la masa rotundă a grupului științific care a dezbătut aspecte privind combaterea infracțiunilor motivate de ură.

În perioada 28–29 septembrie, membrii ai FRA au participat la prima reuniune ad-hoc a Comitetului pentru Drepturile Copilului, care a avut loc la Strasbourg.

Anul acesta la cea de a treia reuniune a Rețelei Europene a Agențiilor de Afaceri Interne și Justiție găzduită de FRA în perioada 29–30 septembrie, au participat reprezentanți a nouă Agenții, ai Comisiei Europene și ai Serviciului European de Sprijin Extern. S-au discutat viitoare acțiuni comune pentru consolidarea libertății, securității și justiției. Scopul rețelei este de a oferi consiliere și sprijin instituțiilor europene din statele membre.

În prezent Agenția pentru Drepturi Fundamentale deține președinția rețelei.

Pe 29 septembrie, FRA a început implementarea concluziilor privind educația, sintetizate în declarația președintelui Consiliului UE cu ocazia Forumului Drepturilor Fundamentale 2016. Astfel, Agenția a invitat la Berlin un mic grup de specialiști și experți în istorie, inclusiv în educația cu privire la holocaust, cetățenie europeană și drepturile omului. S-au analizat cele mai recente evoluții și politici în domeniul educației și s-au discutat noi tendințe și căi de acțiune în activitatea viitoare a FRA.

În cadrul Reuniunii OSCE – „Implementarea dimensiunii umane”, care a avut loc pe 29 septembrie, reprezentanții FRA au prezentat un studiu privind standardele de evaluare a respectării drepturilor copilului, în sesiunea dedicată special acestei teme.

Activitatea FRA, materiale și bune practici ale Agenției în îmbinarea educației pentru drepturile omului cu înțelegerea istoriei în învățământul primar, secundar și superior, au fost prezentate la Berlin pe 30 septembrie, în cadrul simpozionului „Educație pentru schimbare”.

NOTE, CRONICI, RECENZII

RAPORTUL AMNESTY INTERNATIONAL 2015/2016 – SITUAȚIA DREPTURILOR OMULUI ÎN LUME

Raportul acestei binecunoscute organizații neguvernamentale conține cinci estimări regionale detaliate privind situația drepturilor omului în lume și analizează 160 de țări evidențiind suferințele îndurate ca urmare a conflictelor, dezrădăcinării, discriminării sau represiunii. De asemenea, Raportul menționează și extinderea mișcărilor de apărare a drepturilor omului și progresul înregistrat în apărarea și garantarea acestora. Cu toate că cei care au contribuit la acest Raport s-au străduit să ofere informații cât mai precise, se precizează, în Raport, că este foarte posibil ca cifrele și estimările să se schimbe de la o zi la alta datorită intervențiilor grupării armate care se autointitulează Statul Islamic. Acest conflict a scos în evidență și declinarea responsabilității din partea unor state privind protecția refugiaților, invocându-se siguranța granițelor și gestionarea migrației, în detrimentul unor acțiuni decisive pentru a salva viața celor aflați în pericol de moarte. Dar războiul civil din Siria, nu este decât unul dintre multele conflicte care au contribuit la numărul fără precedent al refugiaților, migranților și oamenilor dezrădăcinați de pe glob. Conflictele armate continuă în țări precum Afganistan, Irak, Libia, Pakistan și Yemen. Statul

Islamic a arătat un dispreț nemaîntâlnit pentru viețile populației civile. Și în Africa s-au comis încălcări grave ale drepturilor omului.

„Drepturile voastre sunt în pericol: acestea sunt tratate cu un dispreț total de către multe guverne ale lumii”, declară Salil Shetty Secretar General al Amnesty International.

Protecția internațională a drepturilor omului este în pericol de destrămăre datorită unor acțiuni pe termen scurt din partea guvernelor, de reprimare a unor drepturi în interes personal și de adoptare a unor măsuri de securitate dure, care au avut ca rezultat un atac asupra libertăților și drepturilor fundamentale ale omului, avertizează în Raport, Amnesty International. Milioane de oameni suferă din cauza grupurilor armate și a conflictelor, în timp ce unele guverne invocă fără scrupule faptul că protecția drepturilor omului ar reprezenta o amenințare la adresa securității, legii și ordinii, sau a altor „valori” naționale.

Conform Raportului, pe perioada analizată 113 țări au îngădit în mod arbitrar libertatea de expresie și libertatea presei, mai mult de 61 de țări au întemnițat oameni doar pentru că și-au exprimat anumite convingeri sau și-au exercitat drepturile și

libertățile. Cel puțin 156 de apărători ai drepturilor omului au murit în detenție sau au fost uciși.

Considerând că drepturile omului sunt amenințate la nivel global, Amnesty International face apel la guverne să sprijine și să finanțeze sistemele existente, să respecte dreptul internațional și să protejeze drepturile cetățenilor.

Acest Raport trage un semnal de alarmă cu privire la tendința periculoasă de a submina drepturile omului la nivel global, făcând referire la faptul că guvernele atacă în mod deliberat aceste drepturi prin decizii greșite de a nu finanța sau de a neglija instituțiile care au fost înființate să sprijine și să protejeze drepturile omului. Conform concluziilor Raportului, peste 70 de ani de muncă și progres în domeniul drepturilor omului se află acum în pericol. Organismele Națiunilor Unite, Curtea Penală Internațională și mecanismele regionale, precum Consiliul Europei și sistemul interamerican de protecție a drepturilor omului sunt la ora actuală subminate de guverne care încearcă să se eschiveze de la supravegherea internațională a situației interne. În afară de situația din Siria și de complexele conflicte din Africa, mai există și conflictele din Israel și teritoriile palestiniene ocupate, iar în Ucraina mulți civili și-au pierdut viața. Legislația internațională și drepturile omului au fost încălcate flagrant. Violența și corupția continuă să violeze drepturile omului și să slăbească eficiența instituțiilor naționale în Brazilia, Mexic și Venezuela.

Chiar în anul în care s-au împlinit 70 de ani de la înființarea Organizației Națiunilor Unite cu scopul de a salva generațiile viitoare de la flagelul războiului, ne confruntăm la nivel mondial cu o mare provocare la adresa drepturilor omului. În acest context se subliniază în Raport că a sosit vremea să ne întrebăm dacă sistemul internațional legislativ și instituțional este capabil să protejeze drepturile omului, într-o vreme în care toate slăbiciunile ies la iveală datorită tulburărilor și conflictelor de amploare.

În cursul anului 2015 au existat o serie de amenințări la adresa sistemelor și mecanismelor de protecție a drepturilor omului. Mecanismele naționale din Orientul Mijlociu și din Africa de Nord nu au promovat îndeajuns viziunea apărării drepturilor omului ca deziderat universal.

Noile sisteme create în Asia s-au dovedit ineficiente, iar sistemul european este din ce în ce mai amenințat atât de posibilitatea de a pierde sprijinul anumitor state cât și de multe restanțe în rezolvarea unor cazuri care necesită acțiune și responsabilitate din partea justiției.

Protecția multilaterală precum Convenția ONU privind refugiații și Convenția ONU împotriva torturii și mecanismele specializate de protecție a oamenilor aflați în pericol pe mare, nu au reușit să prevină sau să gestioneze crizele umanitare și nici să protejeze populația civilă.

În Raport se semnalează apariția fenomenului îngrijorător al elaborării unor noi metode de presiune a comunicării și conectivității prin intermediul noilor tehnologii, ceea ce reprezintă o amenințare majoră la libertatea de expresie.

Ținând cont de pledoariile și semnalările organizației Amnesty International privind încălcări ale drepturilor omului, ONU a mandatat o nouă procedură specială desemnând un Raportor Special pentru respectarea dreptului la intimitate și la viața privată în era digitală. Acest Raportor urmează ca urmare a misiunilor sale să traseze norme noi și clare de respectare a drepturilor omului în societatea informațională.

De asemenea, Amnesty International face un apel la toate statele lumii să respecte drepturile individului și ale grupurilor sociale de a se organiza, întâlni și a-și exprima opiniile, chiar dacă acestea contravin poziției oficiale a guvernului respectiv, deoarece și acești cetățeni au dreptul de a fi protejați în mod egal în fața legii.

Au existat însă și unele semne de speranță pentru un progres în domeniul protecției drepturilor omului, în cursul anului 2015, datorită activismului societății civile, al mișcărilor sociale și al militanților pentru libertate. În Raport sunt enumerate câteva exemple de acest fel, cum ar fi menționarea temei drepturilor omului și a responsabilității cu privire la acestea în cadrul obiectivelor ONU de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030, acțiunea din mai 2015 de prevenire a evacuărilor forțate din portul regional Mombasa, proiectul drumului de acces din Kenya și eliberarea (ca urmare a 65.000 de mesaje din partea apărătorilor drepturilor omului din lumea întreagă) prizonierului papuan Filep Karma din Indonezia,

căruia i s-a încălcat dreptul la exprimare și libertatea de conștiință.

Este evident că guvernele trebuie să le permită activiștilor și apărătorilor drepturilor omului să își desfășoare nestingheriți activitatea. În acest context Amnesty International face apel la guverne să respecte și să implementeze cu responsabilitate și transparență, Rezoluția Adunării Generale a ONU din noiembrie 2015 privind protecția apărătorilor drepturilor omului.

O mare parte a Raportului este consacrată crizei refugiaților precizându-se că nicio analiză nu poate cuprinde în totalitate suferința și mizeria prin care trec acești semeni ai noștri, mai cu seamă acum la apropierea iernii. O astfel de situație necesită de urgență consolidarea sistemelor de respectare și garantare a drepturilor omului, iar această măsură nu trebuie privită ca ceva opțional, ci ca o chestiune de viață și de moarte.

În secțiunea dedicată României, autorii Raportului subliniază o serie de aspecte care necesită îmbunătățiri cum ar fi: tratamentul și condițiile de viață ale persoanelor cu dizabilități mintale în instituțiile psihiatrice, investigarea responsabilă cu privire la decesele rezidenților din aceste instituții; condițiile de detenție, sprijinirea cetățenilor în înaintarea plângerilor privind abuzurile din partea unor autorități publice, procedura acordării de azil, dreptul refugiaților la educație, cazare și sănătate, o serie de discriminări la adresa comunității rome.

Cele doua mari subiecte ale Raportului sunt criza refugiaților și sacrificiul tuturor celor care apără drepturile omului și care nu numai că nu sunt ascultați de guvernele lor, dar riscă detenția sau chiar pierderea vieții.

O secțiune specială este dedicată restrângerii tot mai mari a libertății de exprimare și atacurilor la adresa apărătorilor drepturilor omului. Se precizează că multe organizații ale societății civile și numeroși apărători ai drepturilor omului s-au confruntat cu un mediu din ce în ce mai ostil,

inclusiv cu folosirea unor legi dure împotriva lor menite să le restrângă spațiul de exprimare civică. Exemple de astfel de restricții s-au înregistrat în special în foarte multe țări africane. Totodată, în opinia asociației, în aceste țări nu există opoziție, partide politice sau o presă independentă. Este necesar ca liderii africani să răspundă constructiv la mișcările tot mai ample care susțin respectarea drepturilor omului pe continentul african.

Activismul pentru drepturile omului a crescut și în regiunea Asia-Pacific, dar protestele au fost adesea înăbușite de către autorități. Oamenii au fost intimidați și hărțuiți în Vietnam în timpul unei manifestații pentru dreptul la libertate și la adunare pașnică. În Maldive sute de oponenți politici care au protestat pașnic au fost arestați și închiși. Sentința cu închisoarea pentru doi activiști din Thailanda care au pus în scenă o piesă satirică reprezintă de asemenea un exemplu al modului abuziv, prin care autoritățile îngrădesc libertatea de expresie.

Ceea ce rezultă cu precădere din acest Raport este că în multe zone de pe glob, conflictele foarte violente stau la baza numărului fără precedent al refugiaților. Mulți dintre aceștia fug pentru a scăpa de tortură, de tratamente inumane, de agresiuni sexuale sau de impunerea unor restricții privind exercitarea dreptului la reproducere, dar și de guvernele care le contestă toate drepturile.

Raportul aduce un omagiu celor care apără drepturile omului în lume, din mijlocul pericolelor de tot felul și al conflictelor armate și lansează un apel către factorii politici de decizie, către activiștii pentru drepturile omului și către toți cei care sunt interesați de apărarea acestor drepturi, pentru luarea unor măsuri concrete în vederea consolidării unui sistem eficient de respectare și protecție internațională a drepturilor omului pentru toți.

Mihaela Scarlat

AGENȚIA PENTRU DREPTURI FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE, CONSILIUL EUROPEI, MANUAL DE DREPT EUROPEAN PRIVIND ACCESUL LA JUSTIȚIE, 2016

Remarcăm apariția lucrării de față, prefațată de Philippe Boillat, directorul general al Direcției Generale Statul de Drept și Drepturile Omului, din cadrul Consiliului Europei și Michael O’Flaherty, director al Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, în momentul în care la nivelul Uniunii Europene se discută înlocuirea Mecanismului de Verificare și Cooperare cu un nou instrument de monitorizare, care va presupune realizarea de către Comisia Europeană a unor rapoarte anuale privind democrația, statul de drept și drepturile fundamentale, având la bază rapoartele realizate de FRA, Consiliul Europei și alte instituții relevante în domeniu.

Așa cum se arată și în cartea de față, aceasta se înscrie în seria de publicații pregătite în parteneriat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene și Consiliul Europei și care mai cuprinde lucrări consacrate reglementărilor europene privind nediscriminarea, azilul, migrația și refugiații, protecției datelor la nivelul legislației europene și reglementările europene privind drepturile copilului.

După cum se evidențiază și în carte, deși accesul la justiție nu este un drept în sine, el „face din alte drepturi o realitate”. Dar ce înseamnă accesul la justiție? Primul punct al cărții pune față în față art. 47 (dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil), art. 51 (privind domeniul de aplicare) și art. 52 (3) (înțelesul și întinderea drepturilor și principiilor) din Carta Drepturilor

Fundamentale a Uniunii Europene cu art. 6 (dreptul la un proces echitabil), art. 13 (dreptul la un remediu efectiv), art. 35 (privind condițiile de admisibilitate), art. 46 (privind forța obligatorie și executarea hotărârilor) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului pentru a introduce noțiunea „de acces la justiție, prin standardele europene în domeniu și pentru a evidenția relația dintre dreptul la acces la justiție în Uniunea Europeană și Consiliul Europei și cum se poate realiza prin folosirea unor chei diferite.

Punctele următoare privesc judecarea cauzei în mod echitabil și în mod public de către o instanță independentă și imparțială și alte organisme, asistența juridică, limitări privind accesul la justiție în general, limitări ale accesului la justiție: durata procesului, accesul la justiție pentru anumite grupuri vulnerabile și în anumite domenii (persoanele cu dizabilități, victimele infracțiunilor, deținuții etc). La fiecare punct, după caz, sunt prezentate sau numai citate reglementările europene, dar și jurisprudența pentru o mai bună înțelegere a problematicii din carte, precum și pentru ca lucrarea să fie într-adevăr un instrument de lucru pentru cercetători, cadre didactice universitare, studenți, juriști, practicieni și, nu în ultimul rând, pentru persoanele din statele europene care consideră că le este încălcat accesul la justiție.

Petru Emanuel Zlătescu

**INSTITUTUL DE CERCETĂRI JURIDICE „ACAD. ANDREI RĂDULESCU”
AL ACADEMIEI ROMÂNE, INSTITUTUL ROMÂN
PENTRU DREPTURILE OMULUI,
JUS EST ARS BONI ET AEQUI, PRO UNIVERSITARIA, 2016**

Semnalăm apariția lucrării *Jus est ars boni et aequi*, sub coordonarea Institutului de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române și Institutului Român pentru Drepturile Omului. Prima parte dedicată teoriei generale a dreptului, tratează aspecte privind știința dreptului, trăsături definitorii ale acesteia, precum și elemente componente ale sistemului științelor juridice, fiind subliniat faptul că știința juridică este caracterizată ca știință umanistă, în considerarea faptului că, referindu-se la ordinea socială, știința juridică nu poate face abstracție de alte științe umaniste, cum sunt psihologia, sociologia etc., cu care se găsește în strânsă conexiune.

În capitolul dedicat dreptului internațional sunt prezentate și analizate teme deosebit de importante, precum perspectiva istorică asupra evoluției conceptului de patrimoniu comun al umanității, rolul Comisiei de Drept Internațional și progresul către statul de drept la nivel internațional, creșterea și descreșterea dreptului internațional, protecția internațională a drepturilor omului în contextul suveranității statale. Remarcăm, totodată, studiu comparativ privind sancțiunile din dreptul internațional public și cele din dreptul intern al statelor.

Legătura dintre partea dedicată dreptului internațional și cea privind dreptul european este făcută prin studiul dedicat codificării drepturilor omului. Știința drepturilor omului având legături de necontestat cu toate ramurile de drept: internațional, comparat, constituțional, penal, civil,

administrativ etc. Chiar limbajul în care drepturile omului și libertățile sale fundamentale sunt exprimate este cel juridic, ele fiind înainte de toate noțiuni de drept. Sunt ramuri de drept diferite, dar complementare, răspunzând fiecare cu propriile sale caracteristici exigențelor protecției ființei umane. După cum se subliniază în lucrare o legătură strânsă a științei drepturilor omului este cu dreptul constituțional, fiindcă în acest drept sunt prezente legile constituționale în care se găsesc înscrise drepturile omului, drepturi care, în fond, determină raporturile dintre stat și persoană, văzută în calitate de cetățean. Aceste legi definesc domeniul în care statul nu poate interveni, în care statul are obligația să le garanteze respectarea și să le promoveze, și tot aici sunt înscrise și obligațiile pe care cetățeanul le are față de stat.

Cu privire la dreptul european, volumul de față tratează aspecte privind răspunderea organizațiilor internaționale. Privire specială asupra Uniunii Europene, determinarea legii aplicabile în procesele civile internaționale, aspecte teoretice și practice privind excepțiile de la aplicarea principiului liberei circulații a mărfurilor, persoanelor, serviciilor, capitalurilor și plăților, precum și aspecte jurisprudențiale privind controlul de constituționalitate ex ante exercitat de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene asupra acordurilor internaționale la care Uniunea este parte sau România și acordul Schengen

Marius Mocanu

BIROUL ÎNALTULUI COMISARIAT PENTRU DREPTURILE OMULUI, UNIUNEA INTERPARLAMENTARĂ, DREPTURILE OMULUI: MANUALUL PENTRU PARLAMENTARI, 2016

În luna octombrie a acestui an urmează să apară o versiune actualizată a Manualului pentru Parlamentari, realizată de către Biroul Înaltului Comisariat pentru Drepturile Omului în cooperare cu Uniunea Interparlamentară. Pornind de la convingerea că parlamentele și membrii acestora joacă un rol cheie în promovarea și respectarea drepturilor omului, autorii prezintă în prima parte cadrul legal internațional pentru apărarea drepturilor omului, precum și mecanismele internaționale menite să supravegheze implementarea acestor legislații la nivel național. Se analizează apoi modalitățile prin care parlamentele pot contribui la o mai bună protecție a drepturilor omului. Organizația Națiunilor Unite și mecanismele sale pentru drepturile omului cooperează tot mai îndeaproape cu membrii parlamentelor, recunoscând că sprijinul lor este esențial pentru realizarea unor schimbări reale în viața oamenilor din lumea întreagă. Manualul se adresează membrilor parlamentelor naționale, fiind un ghid valoros în munca acestora.

În prefața manualului se menționează că drepturile omului se află la baza statului de drept și a democrației. Încă de la sfârșitul celui de al Doilea Război Mondial, a fost recunoscută importanța covârșitoare a drepturilor omului. Iar astăzi, mai mult ca oricând, pe fundalul unor conflicte multiple, al unor încălcări flagrante ale legislației internaționale, este imperios necesar ca toate politicile să fie adânc înrădăcinate în promovarea și respectarea drepturilor omului și ca statele să respecte obligațiile pe care și le-au asumat la ratificarea tratatelor internaționale de drepturile omului. Legislația internațională oferă cadrul și îndrumarea necesare pentru elaborarea unor politici responsabile și durabile în lupta împotriva violenței și extremismului, eradicarea sărăciei și gestionarea migrației.

Parlamentarii cunosc îndeaproape preocupările oamenilor. Într-o epocă în care societățile sunt profund divizate, parlamentele pot promova

valorile esențiale ale respectului, dialogului și compromisului diplomatic. Nu mai trebuie acceptate discriminările de niciun fel și nici retoricile xenofobe, care lezează societatea și dezbină comunitățile. În acest context, parlamentele care reprezintă cu adevărat diversitatea societății lor, prin adoptarea unei legislații eficiente și prin impunerea responsabilității guvernului pot făuri un viitor mai bun, un viitor al incluziunii sociale pentru țările lor.

Prima ediție a acestui manual a apărut cu mai mult de zece ani în urmă. În această ediție actualizată sunt analizate modalitățile prin care parlamentele pot contribui la o mai mare protecție a drepturilor omului, se face referire la noi instrumente și mecanisme de promovare și protecție a drepturilor omului în contextul noilor provocări și amenințări la nivel mondial dar și prin prisma oportunităților care se pot ivi.

Națiunile Unite și mecanismele sale în domeniul drepturilor omului, în special Consiliul Drepturilor Omului și Comitetul pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor comunică tot mai strâns cu membrii parlamentelor deoarece sprijinul acestora din urmă este crucial în asigurarea unor adevărate schimbări în bine a calității vieții locuitorilor planetei.

Evident că manualul se deschide cu o definiție completă a drepturilor omului, subliniind că acestea înseamnă drepturile pe care trebuie să le aibă orice ființă umană în virtutea demnității sale. Drepturile omului definesc și relațiile dintre indivizi și structurile de putere, în special statul. Acestea delimitează puterea statului și în același timp îi cer să ia măsuri pozitive pentru asigurarea unui mediu propice în care fiecare persoană să își poată exercita drepturile. Începând cu revoluția franceză și cu cea americană de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, ideea drepturilor omului a stat la baza multor mișcări revoluționare având ca scop controlul asupra puterii, în general, și a

guvernelor, în special. Drepturile omului reprezintă suma drepturilor individuale și colective așa cum sunt ele consfințite în constituțiile statelor și în dreptul internațional. Guvernele au obligația să respecte, să protejeze și să asigure exercitarea drepturilor omului. De altfel, posibilitatea de a adresa plângeri și de a cere reparații compensatorii diferențiază drepturile omului de sistemele de valori ale unor precepte etice sau religioase. Din punct de vedere juridic, drepturile omului se definesc drept o sumă de drepturi colective și individuale recunoscute de statele suverane și consfințite atât în legislația națională, cât și în normele internaționale de drepturile omului. De la înființarea sa, ONU a avut un rol major în definirea și progresul internațional al drepturilor omului, care mai înainte erau luate în considerare doar la nivel național. Astfel, drepturile omului au fost codificate în diverse tratate și instrumente internaționale și regionale, care au fost ratificate de cele mai multe țări. În prezent ele reprezintă un sistem unic universal de valori. Drepturile omului sunt de asemenea, multiple, deoarece aparțin tuturor aspectelor vieții umane. Exercițarea lor le permite indivizilor să își modeleze și să își determine viața în libertate, egalitate și respect pentru demnitatea umană. Drepturile omului cuprind drepturile civile, politice, economice, sociale și culturale, dar și drepturile colective.

Referindu-se la contextul geo-politic actual manualul oferă și o definiție actualizată a terorismului enumerând mecanismele de combatere a acestuia. Astfel este descrisă strategia Națiunilor Unite de combatere a terorismului la nivel global.

În ultimii ani problema mercenarilor străini a devenit tot mai acută. Reacția statelor la acest fenomen a constat în adoptarea unor măsuri complexe administrative și legislative de descu-

rajare a indivizilor care doresc să devină luptători pe teritorii străine. Consiliul de Securitate prin rezoluția sa 2178 (2014) a decis ca statele membre, într-o manieră consecventă cu legislația internațională, să împiedice recrutarea, organizarea, transportul de echipament și transportul persoanelor care călătoresc în alt stat decât cel de rezidență în scopul de a lua parte la acte teroriste sau la planificarea acestora.

De asemenea, în 2015, Secretarul General al ONU a elaborat Planul de acțiune pentru prevenirea extremismului violent (A/70/674). Acest plan de acțiune recomandă ca fiecare stat membru să dezvolte propriul său plan de acțiune pentru prevenirea extremismului violent, axându-se pe 7 domenii prioritare: dialogul și prevenirea conflictelor; consolidarea unei bune guvernări, drepturilor omului și statului de drept; implicarea comunităților; emanciparea tineretului; egalitatea de gen și emanciparea femeilor; educația, dezvoltarea competențelor și facilități de angajare; comunicarea strategică, inclusiv prin internet și rețelele de socializare. Astfel statele membre au fost invitate să dezvolte strategii naționale și regionale de acțiune pentru prevenirea extremismului violent, care poate conduce la acțiuni teroriste. Aceste strategii se vor elabora ținând cont de prioritățile naționale și luând în considerare Planul de Acțiune al Secretarului General, precum și alte documente relevante din domeniu.

Noul manual actualizat, care este așteptat cu un deosebit interes, constituie un răspuns la evenimentele globale ale prezentului și va fi un ghid valoros pentru parlamentari și pentru instituțiile naționale.

Daniela Albu